

26 ta' Gunja, 1954

Imballef:

Onor. Dr. W. Harding, B. Litt., LL.D.

Il-Pulizija *versus* Dockyard P.C. 347 Carmel Mifsud

Traffiku — "Pedestrian"

Anki fl-*assenza*, hawn Malta, ta' regolamenti li jiddisziplinaw il-*"pedestrians"*, hu cert li, *anki* meta jkun fil-*"carriage way"*, il-*"pedestrian"* huwa utitolat għall-*użu* ta' diligenza ordinarja mill-*part* tal-*drivers* f'dik il-*"carriage way"*.

Il-*"pedestrian"* li jgħaddi għandu d-*tritt* kollu li d-*driver* jgħaddi d-diligenza meħtieġa b'ez-*jevit*, anki jekk il-*"pedestrian"* jgħaddi neglijentement; u d-*driver* għandu jkun ritenut responsabbli, jekk ikun naqas minn xi dmir tiegħu b'mod li jkun poŝŝu ruhu fil-poŝŝjoni li ma setgħax jevita l-*investiment* tal-*"pedestrian"*.

Il-*każ* li fih id-*driver* jista' jkun *eżentat* mir-*responsabilità* hu dak biss li fih il-*"pedestrian"*, b'xi att *inaspettat* u *subitaneu*, jew *kor'oħru* b'xi għemil tiegħu, ikun qiegħed lid-*driver* f'*poŝŝjoni*

li, anki bl-użu tad-diligenza meħtieġa, dan ma setax ossolutament jwita l-investment.

Il-Qorti: — Rat l-imputazzjoni magħmula mill-Pulizija quddiem il-Qorti Kriminali tal-Magistrati ta' Malta kontra Carmel Mifsud, li fit-13 ta' Awissu, 1953, għal xi s-6 a.m., minhabba nuqqas ta' għaqa, trackoragni, u billi ma osservax ir-regolamenti, waqt li kien isaq "Fire Engine" numru 10 RN 50 minn Cross Road, Marsa, laqat lil Michael Gatt ta' 54 sena u għamillu feriti ta' natura hafifa u feriti ta' natura gravi minhabba d-dewmien, skond iċ-ċertifikat ta' Dr. V. T. Camilleri, M.D.:

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tat-23 ta' April, 1954, li biha sabitu bati u kkundannatu għall-multa ta' £5:

Rat is-sentenza li bih l-imputat appella, u talab li s-sentenza appellata tiġi revokata, u li hu jiġi meħlus mill-imputazzjoni:

Trattat l-appell:

Ikkunsidrat:

Din il-kawża timporta l-konsiderazzjoni tal-pożizzjoni giuridika tal-"pedestrian" f'"running down cases";

Il-pont hu aktarx ta' diffikultà akbar hawn Malta, fejn, appartat dak li hemm fil-Highway Code, li lokalment lanqas hu liġi, ma hemmxi regolamenti li jiddixxiplinaw il-"pedestrians", u fejn, għad li eżċezzjonalment hemm xi "pedestrian crossings", ma hemmxi regolamenti dwarhom, kif hemm, per eżempju, fl-Ingilterra (ara "The Pedestrian Crossings (General) Regulations, 1951");

Bir-regolamenti jew mingħajrhom, però, hu ċert li, anki meta "pedestrian" ikun fil-"carriage way", hu utolat għall-użu ta' diligenza raġjonevoli mill-parti tad-drivers f'dik il-"carriage way" (ara Charlesworth, "The Law of Negligence", pp. 93-94, fejn jicċita sentenza tal-Qorti Skoċċiza per Lord Dunsedin, Craig v. Glasgow Corporation (1919), 35 T.L.R. 214-216);

Fit-tielet edizzjoni tal-"Law of Collisions on Land", miktuba minn Judge Roberts u Andrew Gibb, p. 91, li kwalifikata bil-kelma "nonsense" l-argumentazzjoni ta' ċerti drivers u ta' ċerti ġuriji li l-"pedestrian", jekk ikun f'pont

fejn jista' jgħaddi car, u ma jittlaqx minn dak il-pont, u jiġi nvestit, allura għandu bilfors tort. Jgħidu dawk l-awturi (loc. cit.): "This is nonsense; if it were otherwise than nonsense, it would mean that it is part of a pedestrian's duty to allow for the arrogant pretensions of certain road-users";

Fl-edizzjoni ta' 1930 (ara para. 175) kien jingħad similitment: "Where a person is standing still in the street, and does not observe the approach of a car, it is the duty of the driver to turn out so as to avoid striking him, especially where there is ample room for the car to pass the pedestrian in safety. And the rule is the same although the pedestrian is aware of the approach of the car: for it does not suffice, despite a common delusion on the subject, for a motorist to give warning of his approach, and go ahead at the peril of others";

Anki fl-Italja, kif wiehed jista' jiddeżumi mit-test "Comento alla legge sulla tutela delle strade e sulla circolazione" tal-Professor Pironallo, u mid-"decreto-legge" tat-2 tal Dicembru, 1928, il-pożizzjoni tal-"pedone" hu pju o meno l-istess bħal dik fuq imsemmija: u anki hemm jeżistu dispożizzjoni jiet diversi dwar id-dmirijiet tal-"pedone", fosthom, per eżempju, dak fit-tieni kapovers ta' l-art. 56, "i casi di assoluta necessità, nella parte della strada destinata ai veicoli";

Hawn (Malta, avvolja mingħajr dawn ir-regolamenti dwar "pedestrians" u dwar "crossings", jista' jingħad, b'sikurezza, li l-"pedestrian" li jaqsam it-trieq għandu d-dritt kolu li d-driver juża d-diligenza mektinga biex jevitah, "anki jekk hu (il-"pedestrian") ikun qasam negligentment", u d-driver għandu jiġi ritenut responsabbli jekk ikun nqas minn xi dmir tiegħu b'mod li poġġa ruhu fil-pożizzjoni li ma setgħax nevi l-investment, per eżempju, jekk ikun qiegħed is-sq bi speed eċċessiv, jew bla dwal, jew bla ma jzomm "a proper look-out", jew, komunkwa, bla ma jagħmel dak li għandu jagħmel driver prudenti;

Il-każ li fih driver jista' jkun eżentat minn responsabilità hu dak biss li fih il-"pedestrian", b'xi att inaspettat jew subitanu, jew xort'obra b'xi għemil tiegħu, ikun qiegħed id-

driver f'pożizzjoni li, anki bl-użu tad-diligenza mehtieġa, dan ma setax assolutament jevita l-investment;

Il-fatti ta' dan il-każ kienu dawn. L-imputat kien qed isug fire-engine, u l-inċident sar meta l-vejikolu kien sejjer lejn il-Marsa, fin-niżla tal-Blata l-Bajda, lejn il-Knisja Parrokkjali tal-Marsa, quddiem fejn hemm il-hwienet tal-pitkallija u fejn tizbokka Zerafa Street. Il-hin kien l-erbgha u nofs ta' fiġhodu; u għalhekk, peress li l-fatt sar fit-13 ta' Awissu, 1953, kien għadu dlan cappa. Il-"carriage way" f'dik il-lokalità hi ta' 63 pied wiesgħa. Ma hemmx "pedestrian crossings". Id-dwal tat-trieq f'dik l-epoka ma kienux jeżistu. Gatt, il-milqut, kien qed jaqsam min naha li kienet fiġi fuq il-lemin tal-fire-engine għan-naha l-oħra. Fuq spalltu kellu mezza ta' kulur skur, u, peress li kienet fuq spalltu tax-xellug, kienet to-stakolalu l-viżwali għat-traffiku li, bħal fire-engine, kien sej dirett għall-Marsa;

Ma hemmx dubju li Gatt qasam negligentement. Huwa stess jgħid li, meta beda jaqsam, hares għall-vetturi li kienu telgħin gejjin mill-Marsa, iżda meta wasal f'nofs it-trieq ma hares xejn għall-vetturi li kienu neżlin, u li intant ried jaqsam quddiemhom. Jingħad fit-testi in materia: "If, as the plaintiff left the kerb, he looked in the direction where vehicles were to be expected, but failed to look in the other direction after passing the centre line of the street, a jury might reasonably infer that, after passing the centre line of the roadway, a prudent man would shift his attention to the side from which cars were to be expected". Gatt kellu l-mezza fuq spalltu dik in-naha, u ma hares xejn;

B'daq-shokk, però, ma jigix eżentat mir-responsabilità d-driver; għax in-negligenza tal-"pedestrian" ma teżimiehx milli joughod attent anki għall-inkurja tal-"pedestrian";

Il-pont hu kwindi dan: "Gatt, il-milqut, għamel xi haġa li kkrea stat ta' emerġenza għall-imputat — stat tali li dan, anki bl-użu tal-prudenza ordinarja, ma setgħax jevita l-investment?"

Hawn tidhol ukoll kwistjoni ta' kredibilità:

Gatt jgħid dawn iż-żewġ affarijiet, "inter alia": (1) Li karrozzi oħra ma kienux hemm telgħin minn isfel; (2) illi hu

ma waqaf xejn minn s'hin beda jaqsam; baqa ghaddej dritt:

Ix-xhud Fuller (li kien riekeb ma' l-imputat fuq il-fire-engine) u l-istess imputat jghidu invece: (1) Li qabel tleghet karrozza minn isfel, u Gatt waqaf biex ihalliha tghaddi: (2) li meta ghaddiet dik il-karrozza, flok baqa' wieqaf biex tghaddi l-fire engine, hu reġa mexa u dahal g'ol-fire engine:

Issa, għalkemm, kieku kellha tiġi aċċettata l-versjoni ta' Gatt, il-pożizzjoni ta' l-imputat issir aghar, eppure din il-Qorti tahseb li, anki kieku kellha tiġi aċċettata l-versjoni ta' l-imputat u tax-xhud Fuller, l-imputat l-istess hu responsabbli; għal dawn ir-raġunijiet:

1. Id-dlam tat-trieq, u l-konsegwenti indistingwibiltà tal-"pedestrians" lilil f'distanza qasira, kienu ċirkostanzi li jimponu aktar ċirkospezzjoni mill-parti ta' l-imputat;

2. Għalkemm li speed li bih kien qed isaq l-imputat kien moderat, almeno "juxta probata", eppure l-fatt tan-niżla b'pendil ta' wiebed fil-horn-tax, kien jaggrava l-"breaking distance" fl-każ ta' emerġenza;

3. Il-fatt li Gatt kien qed jaqsam bla ma jhars lejn ix-xellug tiegħu, u li lanqas seta' jhars minhabba l-mezza fuq spalltu, kien ukoll jixher dover ta' ċirkospezzjoni akbar fuq l-imputat;

4. Ma jidherx li d-driver (l-imputat) kien b'xi mod ġustifikat jahseb li Gatt kien sejjer jibqa' wieqaf. Gatt kien qed jaqsam, u min ikun qed jaqsam normalment ma jkuux irid jieqaf f'nofs il-trieq, imma jkun irid jirraġġunji l-parti l-oħra tat-trieq. Dippju, Gatt, kif jghidu l-istess imputat u Fuller, jekk dan hu veru, waqaf biss momentaneament biex tghaddi l-karrozza li hu kien qed jara, u li seta' jara; ma kienx hemm raġuni għalhekk li hu jieqaf aktar meta ghaddiet, ladarba hu ma kienx qed ihars lejn ix-xellug tiegħu għat-traffiku li kien g'ej minn Blata l-Bajda:

Għalhekk jidher li driver prudenti, malli ra li Gatt, kif rah l-imputat, minn xi sitta u tletin pied bogħod, qed jaqsam negligentement u sejjer jiġi quddiem il-fire-engine, kien imissu pprova b'"avoiding action" immedjatament kif rah, mentri l-imputat jirritarda dawn il-miżuri evażivi, għax assumo, bla ġustifikazzjoni, li Gatt kien sejjer jieqaf. Dak ir-ritard

kien fatali. Hu veru li kollux sar fi kwistjoni ta' appena zewġ sekondi minn mindu Gatt kien viżibbli; jmuru kieku l-imputat, malli ra lil Gatt, għied aktar lejn ix-xellug tiegħu (u dan seta' jagħmel, għax it-trieq kienet libera u l-wisa' tagħha kien jippermetti), jew kieku applika l-brakes frazzjoni ta' sekonda qabel, l-investiment ma kienx isir. Hawn ma kienx l-każ li fih l-imputat ma setax jimmuovra minhabba dik li tissejjaħ "press of traffic", jew "throng of traffic". It-trieq kienet libera u wiessha biżżejje. Il-Qorti, mill-komplex ta' ġurkustanzi, waslet għall-konvinzjoni li l-imputat assuma in-justifikatament li Gatt kien se jjer jieqaf, u baqa' jiddrajvja daqs kieku fil-fatt kien se jjer ikun hekk, mentri Gatt kien bla jaqsam, u l-imputat irreaġixxa b'azzjoni evażiva frazzjoni ta' sekonda tard; għalhekk kienet imprudenza tiegħu li jassumi dak li ma jmissux assuma. Aktarx li kien għalhekk l-x-xhud Fuller, li kien sekeb b'dejn l-imputat, qallu l-kliem sintomatiċi "go easy", li tagħhom ma gietx mogħtija ebda spjegazzjoni soddisfacenti:

Għal dawn ir-raġunijiet:

T'iddeddi bilmi ttrispinġi l-appell u tikkonforma s-sentenza appellata:

Zmien għall-blas s'it qiem mit-tim.
